

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง ยลยินธรรมชาติ (๒)

ภาพยนต์โคลงประพาสธารทองแดง

ครูผู้สอน ครูรุ่งพิรุณ เชื้อนรอบ

ครูฟาริเดห์ เบญญาภาจ

ยลยีนธรรมชาติ (๒)

ภาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง

ทบทวนความรู้

ความเป็นมาภาพห่อโคลง
ประพาสธารทองแดง

ทบทวนความรู้

ผู้ประพันธ์

กาพย์ห่อโคลงประพาส

ธารทองแดงคือใคร

คำตอบ

เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร
ไชยเชษฐาสुरิยวงศ์
(เจ้าฟ้ากุ้ง)

ที่มาภาพ : <https://board.postjung.com/664235>

ทบทวนความรู้

กาพย์ห่อโคลง

ประพาสธารทองแดง

มีความเป็นมาอย่างไร

ที่มาของภาพย่อโคลงประพาสธารทองแดง

เจ้าฟ้าธรรมธิเบศรไชยเชษฐาสุริยวงศ์
ตามเสด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศพระราชบิดา
ไปนมัสการพระพุทธบาทที่จังหวัดสระบุรี

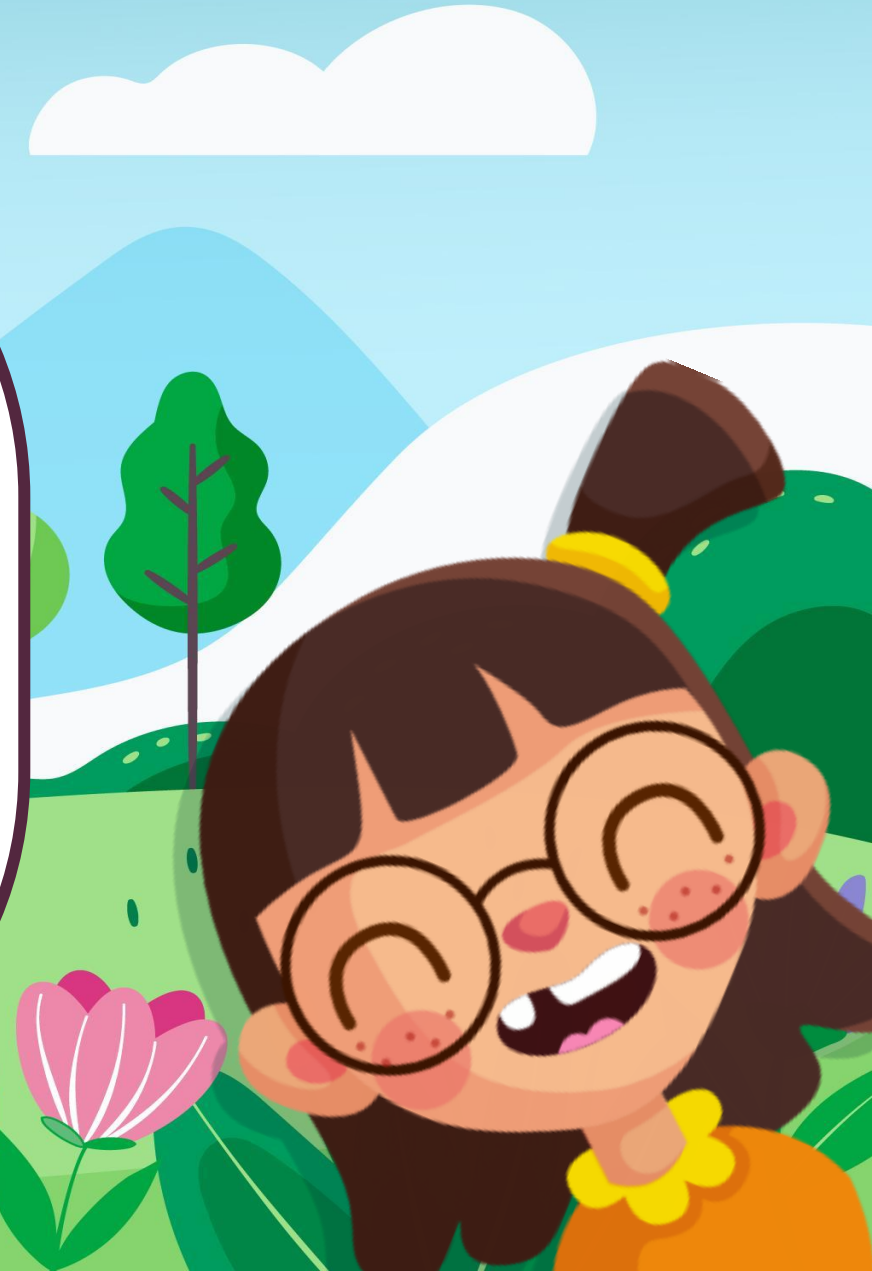

ทบทวนความรู้

ธารทองแดง
เป็นสถานที่ตั้งของ
พระตำหนักไทร

ที่ประทับของเจ้าฟ้ากุ้ง

มีชื่อว่า “พระตำหนักธารเกษม”
ซึ่งตั้งอยู่ที่ “ธารทองแดง”

ทบทวนความรู้

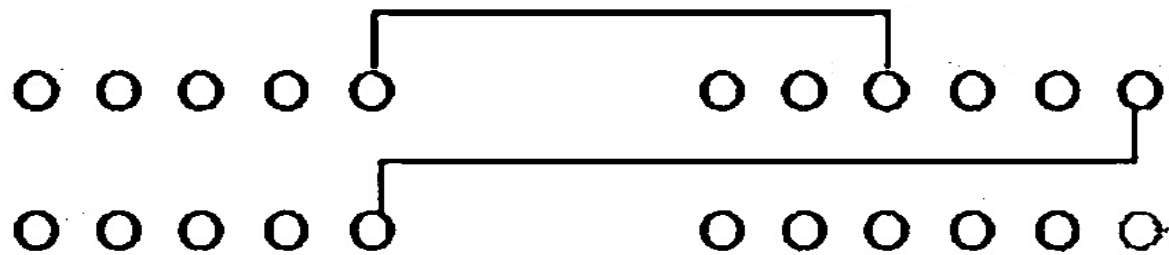
กาพย์ห่อโคลง

ประพาสธารทองแดงแต่งด้วย

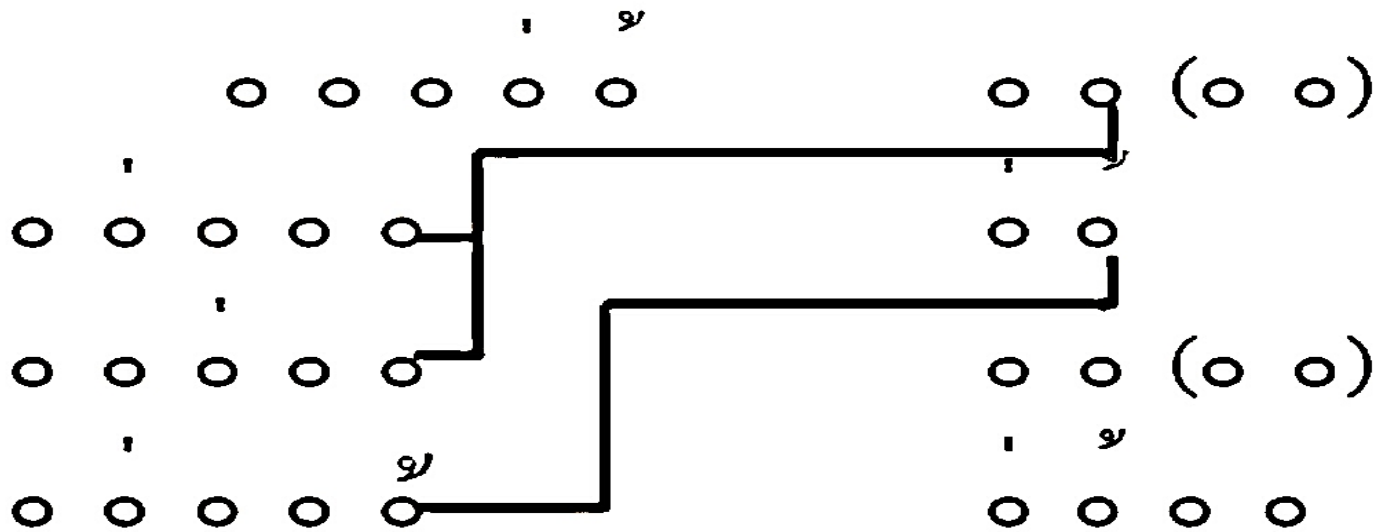
ลักษณะคำประพันธ์ใด

ภาพยานี้ ๑๑

โคลงสี่สุภาพ

ฉันทลักษณ์ภาพย่อโคลง

ศึกษาความรู้

เรื่อง ธรรมชาติที่ธารทองแดง

รูปแบบกิจกรรม

๑. ให้นักเรียนจับกลุ่ม ๔ - ๕ คน
๒. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้จากใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง
๓. ค้นหาชนิดของสัตว์และพรรณไม้ต่าง ๆ ผ่านใบงานที่ ๖.๑ เรื่อง ธรรมชาติที่ธารทองแดง

ใบความรู้ที่ ๖

เรื่อง กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง

เสียงผาอยู่ภูเขา	หนดพรายเพราะเขาแปล้ปลาย
รูปร่างอย่างแพะหมาย	ชนเหม็นสาบหยาบเหมือนกัน
เสียงผาอยู่ฟ้างพื้น	ภูเขา
หนดพูดูเพราะเขา	ไปล้ทำย
รูปร่างอย่างแพะเอา	มาเปรียบ
ชนเหม็นสาบหยาบร้าย	กลิ่นกล้าเหมือนกัน

ใบความรู้ที่ ๖

เรื่อง กาพย์ห่อโคลง ประพาสธารทองแดง

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ใบงานที่ ๖.๑
เรื่อง ธรรมชาติที่ธารทองแดง

คำชี้แจง ให้นักเรียนค้นหาชนิดของพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์จาก
บทประพันธ์ที่ได้รับ

พันธุ์พืช	พันธุ์สัตว์
๑.....	๑.....
๒.....	๒.....
๓.....	๓.....
๔.....	๔.....
๖.....	๖.....
๗.....	๗.....
๘.....	๘.....
๙.....	๙.....
๑๐.....	๑๐.....
๑๒.....	๑๒.....
๑๓.....	๑๓.....
๑๔.....	๑๔.....
๑๕.....	๑๕.....
๑๖.....	๑๖.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๖.๑

เรื่อง ธรรมชาติที่ธารทองแดง

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

กิจกรรมนำเสนอ

เรื่อง ธรรมชาติที่ธารทองแดง

ศึกษาบทประพันธ์

เรื่อง กาพย์ห่อโคลง
ประพาสธารทองแดง

รูปแบบกิจกรรม

๑. ให้นักเรียนจับกลุ่ม ๔ - ๕ คน
๒. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาความรู้จากใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง
๓. ให้นักเรียนร่วมกันถอดคำประพันธ์ผ่านใบงานที่ ๖.๒ เรื่อง กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง

ใบงานที่ ๖.๒ เรื่อง ภาพยนตร์โคลงประพาสธารทองแดง
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง สิ่งก่อสร้าง
 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๖ เรื่อง ยลอินทรธรรมาดิ (๒)
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันถอดคำประพันธ์จากเรื่อง ภาพยนตร์โคลงประพาสธารทองแดง ให้ถูกต้อง

เที่ยวเล่นเป็นเกษมสุข
 เร่ร้ายผายผาดผั่ง
 สุขเกษมเปรมหน้าเหลือบ
 แสนสนุกปลุกใจหวัง
 เดินร้ายผายผ่นยัง
 หัวร้อรินชื่นซี่

แสนสิ่งสนุกปลุกใจหวัง
 หัวริกรินชื่นชมไพร
 ลิมหลัง
 วิ่งหรี
 ชายป่า
 ส่องนิ้วชวนแล

เสียงผายอยู่ภูเขา
 รุปร่างอย่างแพะหมาย
 เสียงผายอยู่ฟางพื้น
 หนวดพูดูเพราะเขา
 รุปร่างอย่างแพะเอา
 ขนเหม็นสาบทยาบร้าย

หนวดพรายเพราะเขาแป้ปลาย
 ขนเหม็นสาบทยาบเหมือนกัน
 ภูเขา
 ไปล่ท้าย
 มาเปรียบ
 กลิ่นกล้าเหมือนกัน

ถอดความจากบทประพันธ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ถอดความจากบทประพันธ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๖.๒

เรื่อง ภาพยนตร์โคลง ประพาสธารทองแดง

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

บทประพันธ์

เที่ยวเล่นเป็นเกษมสุข
เร่ร้ายผายผาดฝั่ง

สุขเกษมเปรมหน้าเหลือบ
แสนสนุกปลุกใจหวัง
เดินร้ายผายผ่นยัง
หัวร่อรื่นชื่นชี

แสนสิ่งสนุกปลุกใจหวัง
หัวริกรื่นชื่นชมไพโร

ลิมหลัง
วังหรือ

ชายป่า
ส่องนิ้วชวนแล

เสียงผาอยู่ภูเขา
รูปร่างอย่างแพะหมาย
เสียงผาอยู่ฟ้างพื้น
หมวดพู่ดูเพราะเขา
รูปร่างอย่างแพะเอา
ชนเหม็นสาบหยาบร้าย

หมวดพรายเพราะเขาแปล้ปลาย
ชนเหม็นสาบหยาบเหม็นกัน
ภูเขา
ไปล่ท้าย
มาเปรียบ
กลิ่นกล้าเหม็นกัน

บทประพันธ์

กระจงกระจิดเตี้ย
เหมือนกว้างอย่างตาหู
กระจงกระจิดหน้า
เดินร่อยเรียงงามตรู
เหมือนกว้างอย่างตาหู
มีเคี้ยวขวาน้อยซ้อย

วิ่งเรี่ยเรี่ยน่าเอ็นดู
มีเขี้ยวน้อยสร้อยแถมสอง
เอ็นดู
กระจ้อย
ตีนก๊ีบ
แนบข้างเคียงสอง

บทประพันธ์

ฝูงลิงใหญ่น้อยกระจุก
ฝูงค้างหวางพฤษา
ฝูงลิงยวบยาบต้น
ฝูงชะนีมีกู่หา
ฝูงค้างหวางพฤษา
ครอกแครงไล่ไข่ว่าง

ชะนีอ้อยอัยรื่องหา
ค้างโจนไล่ไข่วปลายยาง
พวาหนา
เปล้าข้าง
มาสู่
โลดเลียวจอนปลิว

ดูเขี้ยวรัตตฤกษ์
กัตงูยงพัน

ดูเขี้ยวแลเหลื่อมพ่น
ตฤกษ์คางเข็งขยัน
กัตงูเร่งพัน
ปากอ้าจูจิงได้

ตฤกษ์คางเข็งขยัน
อ้าปากง่วงล้วงตบกิน
พิษพลัน
คาบไว้
ชนิดเคียด
ลากล้วงตบกิน

บทประพันธ์

ยุงทองย่องเยื้องย่าง
ปากหงอนอ่อนสำออง
ยุงทองย่องย่างเยื้อง
รายร้ายฟ้ายเฟื่องหาง
ปากหงอนอ่อนสำออง
รำเล่นเต้่งงามหง้า

รำรางช่างช่างฟ้ายหาง
ช่างรำเล่นเต้่งตามกัน
รำฉวาง
ฉืดหน้า
ลายเลิศ
ปีกป้องเป็นเพลง

บทประพันธ์

ไถ่ฟ้าอ้าสดแสง
ปีกหางต่างสีแกม
ไถ่ฟ้าหน้ากำกล้า
หัวแดงแฝงเดือยแถม
ปีกหางต่างสีแกม
ตัวอย่างอย่างคนแกลิ่ง

หัวสุกแดงแทงเดือยแถม
สีแต้มต่างอย่างวาดเขียน
ปากแหลม
เนืองแข็ง
ลายลวด
แต่งแต้มขีดเขียน

บทประพันธ์

คุณหนูสร้าง

หนังสือคู่มือ

คุณหนูผู้ดี

คุณหนูสร้าง

หนังสือคุณหนู

หนังสือคุณหนู

คุณหนูสร้าง

รูปเล่มคุณหนู

พรวพรว

คุณหนู

คุณหนู

รูปเล่มคุณหนู

บทประพันธ์

นกแก้วแจ้วเสียงใส
นกตัวพัวเมียคลา

นกแก้วแจ้วร็อง

ไกล้คู้หมู่สาธิกา

นกตัวพัวเมียมา

สัตวาฝ้าแขกเต้า

คลอไค้คู้หมู่สาธิกา

ฝ้าแขกเต้าเหล่าโนรี

เร่หา

แวดเกล้า

สมสู่

พวกพ้องโนรี

กระจายสยายซร้อนาง
ห่อห้อยย้อยลงมา

กระจายสยายคลี่ซร้อ
สไบบางนางลีดา
ยื่นเลื้อยเพื่อยลงมา
แต่ค่าไม้ใหญ่น้อย

ผ้าสไบบางนางลีดา
แต่ค่าไม้ใหญ่สูงงาม
นงพงา
ห่อห้อย
โบายโบก
แกว่งเยื้องไปมา

บทประพันธ์

หัวลึงหมากกลางลึง
ลึงไต่กระไดลึง

หัวลึงหมากเรียกไม้
กลางลึงหูลึงลึง
ลึงไต่กระไดลึง
ลึงโลดควายชมผู้

ต้นกลางลึงแลหูลึง
ลึงโลดคว่าประสาลึง
กลางลึง
หลอกขู้
ลึงห่ม
ฉีกคว่าประสาลึง

บทประพันธ์

ธารไหลใสสะอาด
หว่านว่ายกินไคลคลา

ธารไหลใสสะอาดน้ำ
มัจฉาชาตินานา
จอกสร่ายกินไคลคลา
ตามคู่มากล้ายคล้าย

มัจฉาชาติตาชานานา
ตามกันมาให้เห็นตัว

รินมา

หว่านหว่าย

เซยหมู่

ผูกให้เห็นตัว

นำเสนอบทประพันธ์

เรื่อง กาพย์ห่อโคลง
ประพาสธารทองแดง

บทประพันธ์

เที่ยวเล่นเป็นเกษมสุข
เร่ร้ายผายผาดฝั่ง

สุขเกษมเปรมหน้าเหลือบ
แสนสนุกปลุกใจหวัง
เดินร้ายผายผ่นยัง
หัวร่อรื่นชื่นชี

แสนสิ่งสนุกปลุกใจหวัง
หัวริกรื่นชื่นชมไพร

ลืมหลับ
วังหรือ

ชายป่า
ส่องนิ้วชวนแล

เสียงผาอยู่ภูเขา
รูปร่างอย่างแพะหมาย
เสียงผาอยู่ฟ้างพื้น
หมวดพู่ดูเพราะเขา
รูปร่างอย่างแพะเอา
ชนเหมือนสาบหายาบร้าย

หมวดพรายเพราะเขาแปล้ปลาย
ชนเหมือนสาบหายาบเหมือนกัน
ภูเขา
ไปล่ท้าย
มาเปรียบ
กลิ้งกล้าเหมือนกัน

เลียงผา

ภาพเลียงผาจาก : <https://www.freepik.com> สืบค้นเมื่อ ๕ ก.ย. ๖๕
ภาพแพะจาก : <https://hmong.in.th/wiki/Goat> สืบค้นเมื่อ ๑ ก.ย. ๖๕

แพะ

บทประพันธ์

กระจงกระจิดเตี้ย
เหมือนกว้างอย่างตาหู
กระจงกระจิดหน้า
เดินร่อยเรียงามตรู
เหมือนกว้างอย่างตาหู
มีเคี้ยวขวาน้อยซ้อย

วิ่งเร่เรียนน่าเอ็นดู
มีเขี้ยวน้อยสร้อยแถมสอง
เอ็นดู
กระจ้อย
ตีนกีบ
แนบข้างเคียงสอง

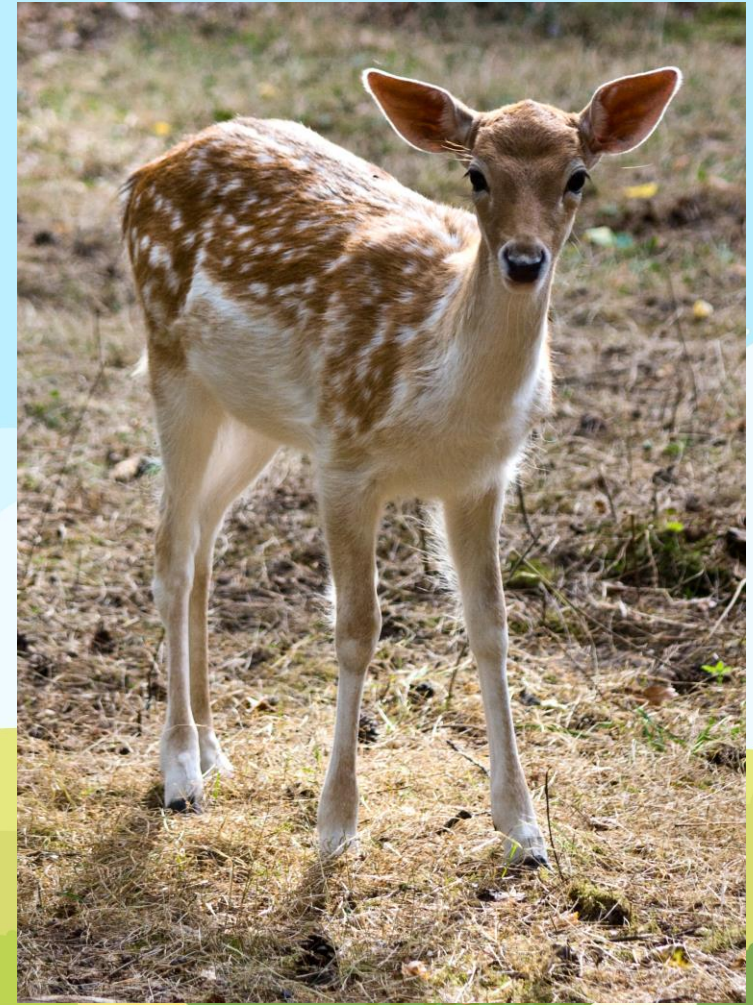

กระเจง

ภาพกระเจงจาก : <https://news.pdamobiz.com>. สืบค้นเมื่อ ๑ ก.ย. ๖๕

ภาพกวางจาก : <https://www.pexels.com>. สืบค้นเมื่อ ๑ ก.ย. ๖๕

กวาง

บทประพันธ์

ฝูงลิงใหญ่น้อยกระจุก

ฝูงค่างหวางพฤษา

ฝูงลิงยวบยาบต้น

ฝูงชะนีมีกู่หา

ฝูงค่างหวางพฤษา

ครอกแครกไล่ไข่วค่าง

ชะนีอ้อยอ้อยร้องหา

ค่างโจนไล่ไข่วปลายยาง

พวาหนา

เปล้าข้าง

มาสู่

โลดเลี้ยวโจนปลิว

ลิง

ภาพลิงจาก : : <https://www.freepik.com> สืบค้นเมื่อ ๕ ก.ย. ๖๕

ภาพชะนีจาก : <https://dict.meemodel.com>. สืบค้นเมื่อ ๑ ก.ย. ๖๕

ชะนี

ค่าง

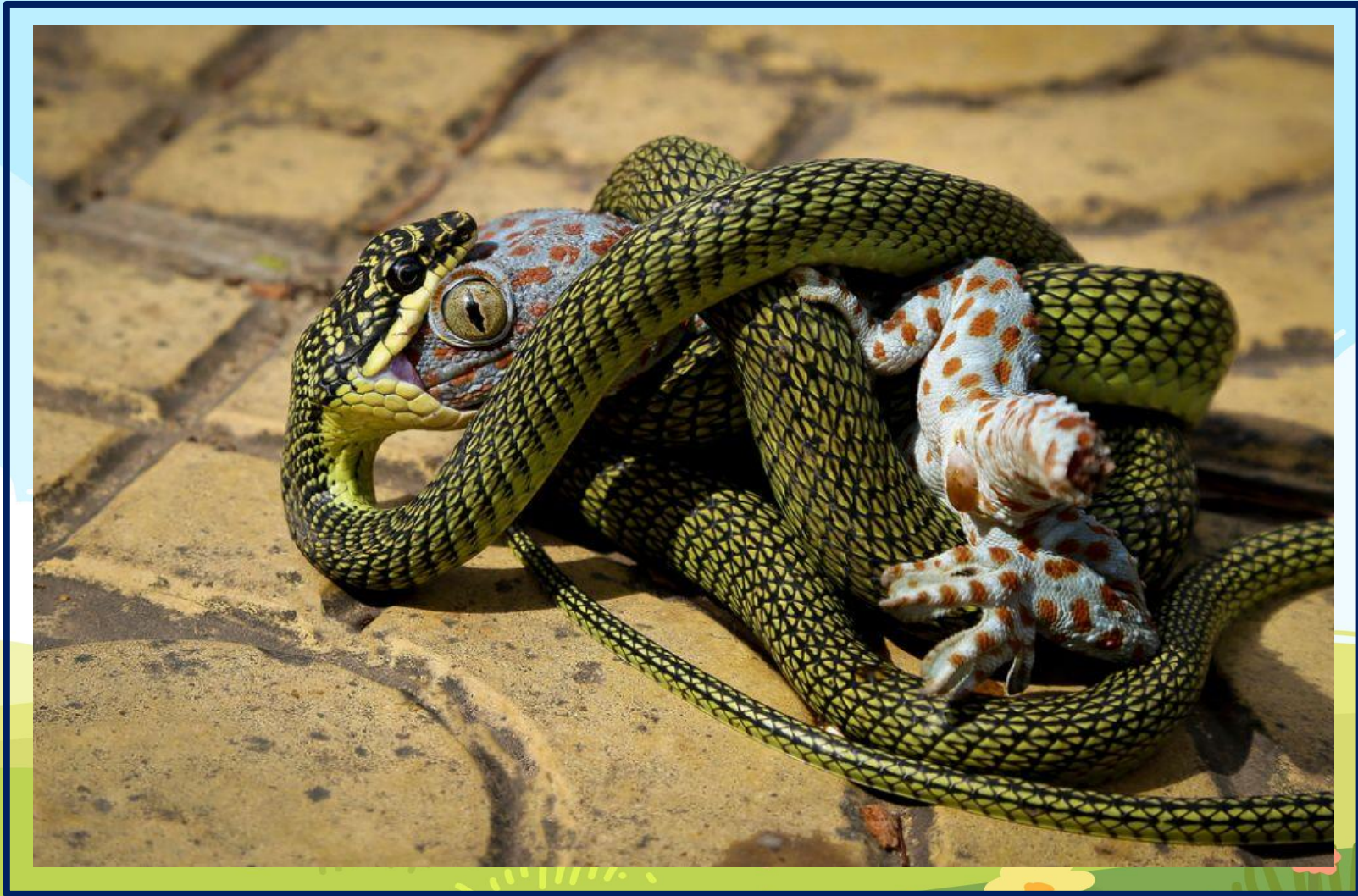
ดูเขี้ยวรัตตฤกษ์
กัตงูยงพัน

ดูเขี้ยวแลเหลื่อมพ่น
ตฤกษ์คางเข็งขยัน
กัตงูเร่งพัน
ปากอ้าจูจิงได้

ตฤกษ์คางเข็งขยัน
อ้าปากง่วงล้วงตบกิน
พิษพลัน
คาบไว้
ชนิดเคียด
ลากล้วงตบกิน

งูเขียวรัดตุ๊กแก

บทประพันธ์

ยุงทองย่องเยื้องย่าง
ปากหงอนอ่อนสำออง
ยุงทองย่องย่างเยื้อง
รายร้ายฟ้ายเฟื่องหาง
ปากหงอนอ่อนสำออง
รำเล่นเต็นงามหง้า

รำรางช่างช่างฟ้ายหาง
ช่างรำเล่นเต็นตามกัน
รำฉวาง
ฉืดหน้า
ลายเลิศ
ปีกป้องเป็นเพลง

นกยูง

ภาพนกยูงภาพที่ ๑ จาก : <https://www.freepik.com> สืบค้นเมื่อ ๕ ก.ย. ๖๕

ภาพนกยูงภาพที่ ๒ จาก : <https://today.line.me/th/v2/article/Wr6GZX>. สืบค้นเมื่อ ๑ ก.ย. ๖๕

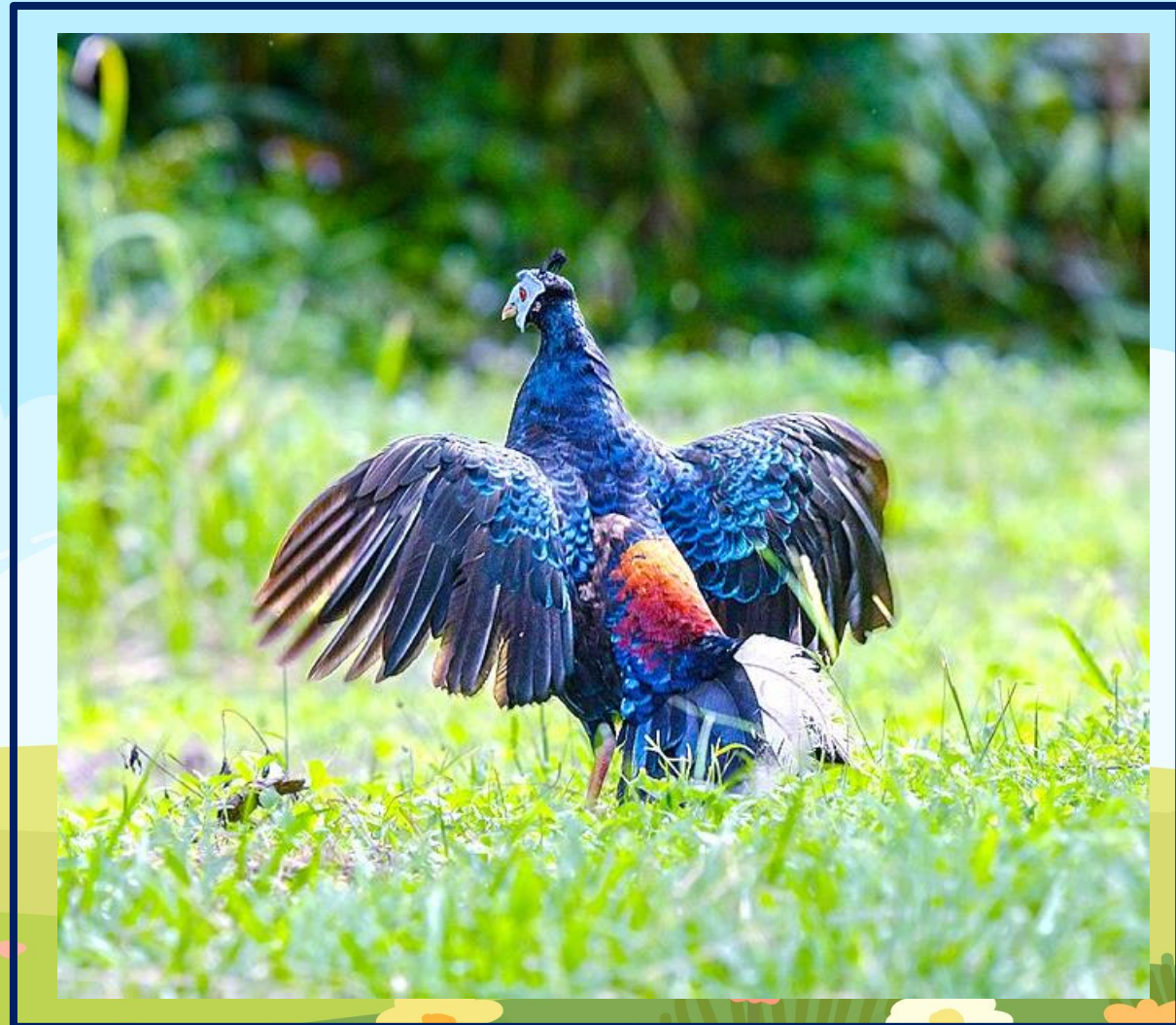
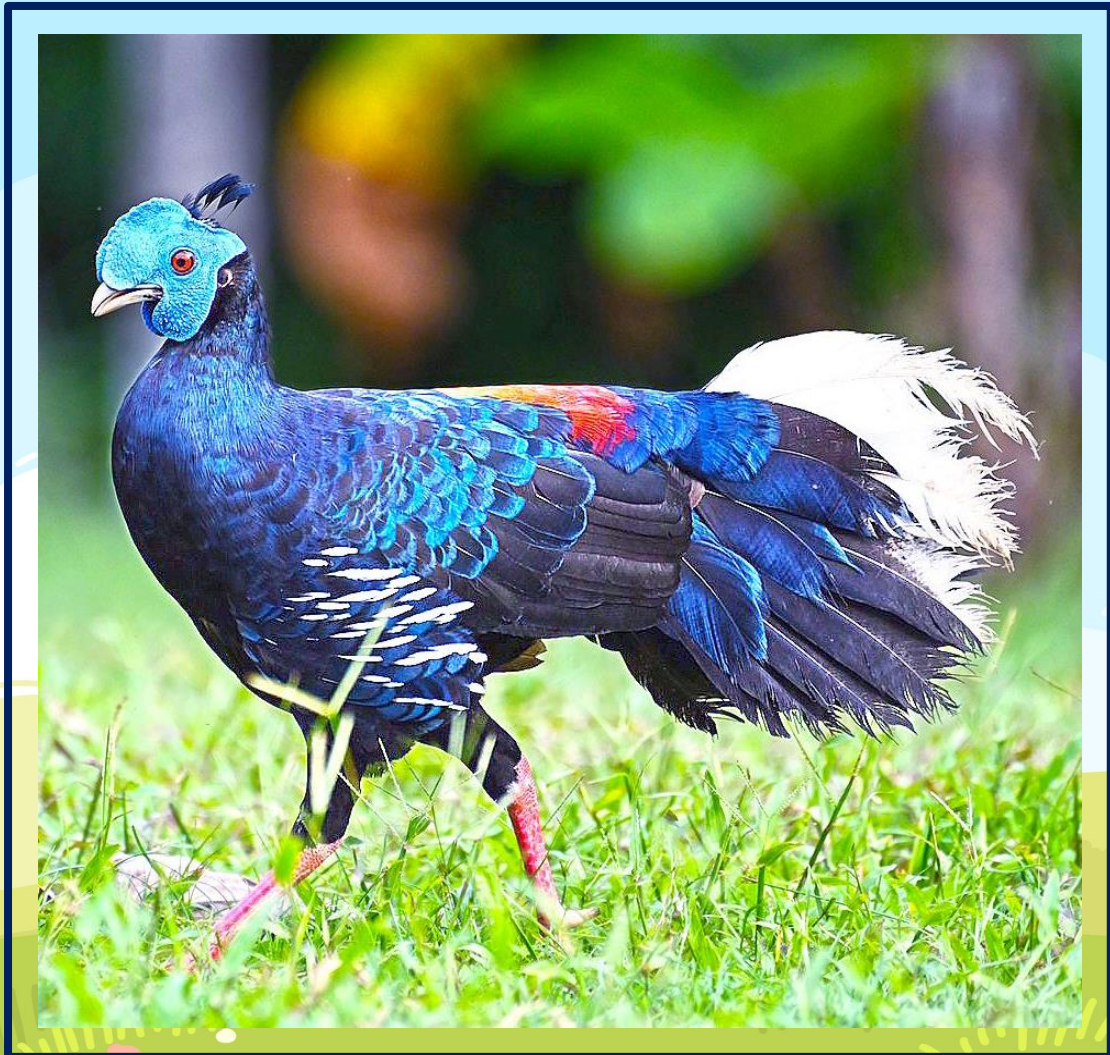
บทประพันธ์

โก่งฟ้าอ้าสดแสง
ปีกหางต่างสีแกม
โก่งฟ้าหน้ากำกล้า
หัวแดงแฝงเดือยแถม
ปีกหางต่างสีแกม
ตัวอย่างอย่างคนแกลิ่ง

หัวสุกแดงแทงเดือยแถม
สีแต้มต่างอย่างวาดเขียน
ปากแหลม
เนืองแข็ง
ลายลวด
แต่งแต้มขีดเขียน

ไก่ฟ้า

บทประพันธ์

คุณหนูสร้าง

หนังสือคู่มือ

คุณหนูผู้ดี

คุณหนูสร้าง

หนังสือคุณหนู

หนังสือคุณ

คุณหนูสร้าง

รูปคุณหนู

พรุพรุ

คุณหนู

คุณหนู

รูปคุณหนู

บทประพันธ์

นกแก้วแจ้วเสียงใส
นกตัวฟ้าเมื่อยคลา

นกแก้วแจ้วร็อร้อง

ใกล้คู่หมู่สาธิตกา

นกตัวฟ้าเมื่อยมา

สัตว์ฟ้าแขกเต้า

คลอไคล้คู่หมู่สาธิตกา

ฟ้าแขกเต้าเหล่าไนรี

เร่หา

แวดเกล้า

สมสู่

พวงพ้องไนรี

นกแก้ว

นกสาธิตกา

ภาพนกแก้วจาก : <https://www.thairath.co.th/news/local/1506225>. สืบค้นเมื่อ ๑ ก.ย. ๖๕

ภาพนกสาธิตกาเขียวจาก : https://www.birdsofthailand.org/sites/default/files/photo/image_301.jpg สืบค้นเมื่อ ๕ ก.ย. ๖๕

นกกระตั้ว

ภาพนกกระตั้วจาก : https://www.zoothailand.org/animal_view.php?detail_id=148&c_id=58. สืบค้นเมื่อ ๑ ก.ย. ๖๕

ภาพนกแขกเต้าจาก : <https://www.freepik.com> สืบค้นเมื่อ ๕ ก.ย. ๖๕

นกแขกเต้า

นกสีตวา

ภาพสีตวาจาก : Thailand Exotic Pet keepers Association . สืบค้นเมื่อ ๑ ก.ย. ๖๕

ภาพโนรีจาก : https://www.zoothailand.org/animal_view.php?detail_id=456&c_id= . สืบค้นเมื่อ ๑ ก.ย. ๖๕

นกโนรี

กระจายสยายซร้อนาง
ห่อห้อยย้อยลงมา

กระจายสยายคลี่ซร้อ
สไบบางนางลีดา
ยื่นเลื้อยเพื่อยลงมา
แต่ค่าไม้ใหญ่น้อย

ผ้าสไบบางนางลีดา
แต่ค่าไม้ใหญ่สูงงาม
นงพงา
ห่อห้อย
โบายโบก
แกว่งเยื้องไปมา

ช็องนางคลี่

ภาพช็องนางคลี่จาก : <https://www.scimath.org/image-biology/item/8602-2018-08-23-07-02-58> . สืบค้นเมื่อ ๑ ก.ย. ๖๕

ภาพสไบนางสีดาจาก : <https://puechkaset.com/ชายผ้าสีดา/> สืบค้นเมื่อ ๕ ก.ย. ๖๕

สไบนางสีดา

บทประพันธ์

หัวลึงหมากกลางลึง
ลึงไต่กระไดลึง

หัวลึงหมากเรียกไม้
กลางลึงหูลึงลึง
ลึงไต่กระไดลึง
ลึงโลดควยชมผู้

ต้นกลางลึงแลหูลึง
ลึงโลดคว่าประสาลึง
กลางลึง
หลอกขู้
ลึงห่ม
ฉีกคว่าประสาลึง

หัวลิง

ภาพหัวลิงจาก : <https://program.thaipbs.or.th/BanTung/episodes/34904>. สืบค้นเมื่อ ๑ ก.ย. ๖๕

ภาพหูลิงจาก : <https://www.facebook.com/khonisans/photos/pcb.2938190196236216/2938189719569597>. สืบค้นเมื่อ ๑ ก.ย. ๖๕

หูลิง

กระต๊อ

บทประพันธ์

ธารไหลใสสะอาด
หว่านว่ายกินไคลคลา

ธารไหลใสสะอาดน้ำ
มัจฉาชาตินานา
จอกสร่ายกินไคลคลา
ตามคู่มากล้ายคล้าย

มัจฉาชาติตาชานานา
ตามกันมาให้เห็นตัว

รินมา

หว่านหว่าย

เซยหมู่

ผูกให้เห็นตัว

สรุปความรู้

ภาพยนต์โคลงประพาสธารทองแดงเป็น
บทพระนิพนธ์ในเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศรไชยเชษฐาสุริยวงศ์
เป็นเนื้อหาที่เล่าเรื่องการเสด็จไปทรงนมัสการ
พระพุทธรูปที่จังหวัดสระบุรี และทอดพระเนตรชม
ธรรมชาติพันธุ์สัตว์และพันธุ์พืชนานาชนิด

สรุปความรู้

ผู้อ่านจึงได้รับสารที่เป็นลักษณะเฉพาะของ
พันธุ์สัตว์และพันธุ์พืชที่ถ่ายทอดผ่านมุมมองของกวี
สะท้อนให้เห็นธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ที่
ธารทองแดงในช่วงสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

ฉลาดใช้คำ (๑)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒
๒. ใบความรู้ที่ ๗ เรื่อง คำสมาส
๓. ใบงานที่ ๗ เรื่อง การสร้างคำสมาส

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

